»Буковина« выходить **1.** (13.) и **15.** (27.) кождого мѣсяця.

ПРЕДПЛАТА
съ пересылкою выносить:
на цѣлый рôкъ 3 зол. — кр.
» пôвъ року 1 » 50 »
» чверть » — » 75 »

Поодинокй числа 15 кр.

БУКОВИНА

РЕДАКЦІЯ и АДМИНИСТРАЦІЯ »Буковины« знаходить ся въ Черновцяхъ (улиця Сплени ч. 7), куда всѣ дописи адресувати належить.

ОБЯВЛЕНЯ и ПРИЛОГИ обчисляють ся якъ найдешевше.

CZERNOWITZ 15 VIII 85

Ч. 15. Чернôвцѣ, 1. Серпня (13. л. Августа) 1885. Рочникъ 1.

☛ Просимо о ôтновленье предплаты и вырôвнанье залеглостей. ☚

ЧОМУ?

Въ послѣднôмъ числѣ доказали мы якои вышшои школы треба намъ, бук. Русинамъ; въ ч. 5. 6. и 7. нашои газеты доказали мы статистичными даными, що на Буковинѣ въ порôвнаню съ другими краями знаходитъ ся найменьше гимназій. Въ румунскôй части Буковины т. е. въ мѣстахъ въ Сучавѣ, Серетѣ и Радôвцяхъ разомъ ажь три середнй школы, а межи тыми и одна румунска гимназія, хотя Румунôвъ на Буковинѣ о 50 тысячь меньше якъ Русинôвъ, затомѣсть въ рускôй части Буковины нема анѣ однои середнои школы, а взглядно гимназіѣ. Зъ черновецкои гимназіѣ мало намъ хôсна, бо рускій нарôдъ не може своихъ дѣтей до Черновець до школы посылати, бо по першому за далеко по другôмъ удержуванье въ Чернôвцяхъ найдорожше, черезъ що число дѣтей сѣльскихъ въ черновецкôй гимназіи рôчно упадати муситъ.

Въ довôдъ того наводимо знову статистичнй даты. Такъ, черновецка гимназія мала въ року 1878. ученикôвъ зъ мѣста Черновець 164, а зъ сѣлъ особливо зъ рускихъ 234 ученикôвъ, въ року 1879. ходило изъ Черновець до гимназіѣ 188, а зъ сѣлъ 226; року 1880. ходило зъ мѣста 222, а зъ сѣлъ 215 ученикôвъ. Порôвнаймо отсй числа, а побачимо, що въ роцѣ 1878. число сѣльскихъ школярôвъ на черновецкôй гимназіѣ перевышшало мѣскихъ о 70, а вже въ 1879. зменшило ся о 38 ученикôвъ, а въ минувшôмъ т. е. 1884. роцѣ число черновецкихъ ученикôвъ перевышшае число ученикôвъ зъ сѣлъ о 18 душь — Чижь можна теперь заперечити, що число сѣльскихъ ученикôвъ на тутешнôй гимназіи и на будуще упадати буде? — Чижь може теперь хто въ виду сихъ статистичныхъ датъ сподѣвати ся, абы черновецка гимназія для краю выстарчала, коли число сѣльскихъ ученикôкъ въ нѣй съ кождымъ рокомъ упадае. — Щожь за користь для народу сѣльского на Буковинѣ, а особенно для Русинôвъ, котрй на школы пôсля ихъ великого числа много платятъ, а и однои рускои гимназіѣ въ рускôй части Буковины не маютъ? Тутъ паде обовязокъ на рядовй сферы уможливити и рускому народови числячому 240,000 душь, щобы користавъ изъ просвѣтныхъ заведень.

Мы не завидуемъ Румунамъ, що коштомъ религійного фонду основано для нихъ румунску гимназію въ Сучавѣ, желаемо тôлько рôвноуправненя, бо и Русины майже всѣ православнй и чому бы не можна и намъ мати свою гимназію въ найгуще заселенôмъ повѣтѣ Буковины, хоть бы такожь коштомъ религійного фонду. Чому не старавъ ся нашь посолъ о выдѣлову школу въ Сучавѣ але о румунску гимназію?

Чому супротивляютъ ся нашй пріятелѣ основаню рускои гимназіѣ? Ôтповѣдь на се дуже легка и коротка: бо опѣкунамъ буковинского руского народа така гимназія не на руку. Якжежь его туманити при выборахъ, если ôнъ продре очи, побачитъ, хто ему братъ,

а хто собѣ радъ, пôзнасть фарбованыхъ лисôвъ, вовкôвъ въ овечôй шкôрѣ? Якъ его вынародовляти, если ôнъ пôзнасть, хто ôнъ? Якъ его кривдити, если у него будутъ рôднй заступники, щирй покровителѣ? Якжежь посылати на рускй села попôвъ-румунизаторôвъ, коли буде досыть душпастырôвъ выйшовшихъ изъ рускои гимназіѣ? Якжежь зрумунщити найвышшу школу (университетъ,) если буде бôльше якъ теперь число рускихъ студентôвъ? Якъ добиватись тогды румунизаторамъ о мѣстця професорôвъ и священикôвъ рускихъ, если буде досыть кандидатôвъ-русинôвъ? Якъ верховодити тогды надъ нами, якъ бути „панами“ Буковины, коли и Русины дôбютъ ся высокихъ станôвъ и чинôвъ въ Буковинѣ, а може и вышшихъ еще? Якъ панувати тогды въ краевôмъ соймѣ, въ консисторіи, въ радахъ шкôльныхъ и т. д., если, до чого бы черезъ руску гимназію прійти мусѣло, засѣдали бы въ нихъ щирй и ôтважнй Русины? Якъ можна бы тогды голосити по всѣмъ свѣтѣ, що буковинскй Русины то самй зайды-уніяты, коли уже теперь тыхъ скôлька щирыхъ православныхъ Русинôвъ на Буковинѣ утрудняютъ, утяжаютъ русофдамъ и народолупцямъ панованье, вынародовленье, туманенье и всю ихъ честну, та славну роботу? На кого складати тогды вину пôдкопаного панами-румунизаторами православія, коли станутъ на всякôмъ мѣстци православнй Русины-патріоты? Противъ кого писати тогды апологіѣ? Якъ выступати тогды противъ „Буковины,“ котра, якъ самй кажутъ, имъ уже теперь „пôдъ шкôру влѣзла?“

Отъ вамъ, братя Русины, ôтповѣдь, чому вороги буковинского руского народа не желаютъ отвореня рускои гимназіѣ; бо не желаютъ они просвѣты, добра и силы Русинôвъ буковинскихъ. Отъ, чому!

ДОПИСИ ИЗЪ СЕЛА.

Посолъ Дръ Зота и его союзники.

Въ послѣднôмъ числѣ я вамъ, милй читателѣ, навѣвъ, якій грѣхъ нашъ рускій посолъ Дръ Зота противъ руского народа а особливо противъ рускихъ выборцѣвъ поповнивъ, и обѣцявъ имъ раду подати, якъ Русины противъ всякихъ ворожихъ промахôвъ свого велебного посла хоронити ся маютъ. —

Правда, що нашъ посолъ поступивъ собѣ огидно и въ такій способъ, що не можна его совѣстнымъ назвати. —

Вы, братя Русины, повѣрилисьте ему свою долю, выбралисьте его на посла свого и обовязалисьте его, щобы ôнъ о утворенье нижшои гимназіѣ въ Кôцманю старавъ ся, а ôнъ помимо того що, якъ передомъ въ нашôй газетѣ писано було, вамъ свято обѣцявъ тое чинити, за плечима вашими противъ сеи гимназіѣ дѣлае въ мѣродательныхъ кружкахъ Буковины. — Судѣтъ и осудѣтъ теперъ самй, чи есть се красно,? чи заслугуе чоловѣкъ на честь, котрый свое слово ломитъ, котрый вамъ на вѣтеръ обѣцявъ для васъ дѣлати, щобысьте ему свои голосы дали, а потому все противно робитъ? —

Правда, що се не красно, несовѣстно и що такій поступъ не годный дѣдича. — Дѣдичь повиненъ яко свѣтлѣйшій чоловѣкъ народови примѣромъ бути, а не нарôдъ дурити. — Чи мы маемо ся дальше ôтъ нашого посла дурити дати? Нѣ, мои панове! По скôнченю першои соймовои каденціѣ повиннй рускй выборцѣ свого посла завôзвати, щобы имъ справу здавъ изъ свого дѣланя и щобы ôнъ толковавъ ся, якъ ôнъ свою обѣцянку сновнивъ, зъ якои причины ôнъ передъ п. барономъ Алезаньомъ неправду говоривъ, будьто нарôдъ гимназіѣ не потребуе и не хоче. — Если вашъ посолъ Вамъ не дасть доброи и ясной ôтповѣди але буде крутити, що не мôгъ, або ôнъ мысливъ, що вмѣсто гимназіѣ булобы лѣпше н. пр. выдѣлову школу основати або яку инну, то тогды пригадайте ему, чому ôнъ ся о румунску гимназію въ Сучавѣ старавъ, а противно шкодивъ справѣ рускои гимназіѣ, о котру повиненъ старати ся. — По такôмъ казаню п. Зотѣ можна его попросити, щобы ôнъ съ посольства скинувъ ся, коли рускихъ справъ своихъ выборцѣвъ не хоче заступати. — Правду сказавши, п. Зота то не зробитъ, его хотьбы букомъ зъ думы державнои гонивъ, то бы го не выгнавъ, ôнъ радъ, що стôльця посольского дохопивъ ся, а якъ знаете сей столецъ его багато коштувавъ, бо дуже богато мавъ факторôвъ, агитаторôвъ передъ выборами, а сй людцѣ вѣдай за него за дурно не горлали и не лѣтали за дурно ôтъ села до села агитуючи помежи народомъ. — Мусѣло пана Зоту и багато коштувати вино, ковбасы, цигара, котрй нашй Микиты Хрунѣ и товстенькй панъотчики якъ о. Гомѣвка и о. Мартиновичь зъ

Оршовець, п. Завѣрскій зъ Неполоковець спожиткували. Та се все уже ся не верне, най буде симъ людцямъ на пожитокъ а п. Зотѣ на велебну славу, але ходить о то, щобы Русины зажадали ôтъ пана Зоты свого права. — Если п. Зота не хоче або не умѣе въ користь Русинôвъ робити, то най подякуе за посольство — а послôвъ Русины, найдутъ, хочь бы и межи самыми мужиками. — Чижь може нашь селянинъ не потрафивъ бы на крѣслѣ сидѣти и денно 10 зол. въ думѣ державнôй брати и нѣчого для народа не робити? Не велика штука тихо сидѣти, або еще шкодити. — Ходитъ о то, щобы съ посла користь яка була, а якъ не користь, то бодай хочь, абы воля его добра була, щобы мы бачили, що ôнъ щось доброго хотѣвъ зробити але самъ не досягъ, то тогды щось иного. —

Дальше повинна руска Рада слѣдити за дѣланьемъ нашого посла и если добачитъ яку шкоду поповнену рускому народу, то повинна противъ замаху такого до властей удавати ся, а нашѝ газеты повиннѝ стати на сторожи правъ народа супротивъ такихъ людей. Тогды побачимо, що панъ Зота на куцо взятый, бодай зъ встыду передъ другами народа, надъ своимъ дѣланьемъ застановитъ ся и або поправитъ ся, або руске посольство покине, о що Русины его уже теперь дуже красненько бы просили. — Та ба! просили,— кобы то такъ легко було для п. посла подякувати! — Але нѣхто не думае, що передъ выборами п. посолъ мавъ села, здае ся ажь три, а теперъ ходитъ чутка, що одно уже продае, а тутъ покидай посольство и 10 зол. денно, — то не добре. —

Не добре, не добре, сказавъ бы п. посолъ, тай не добре и казавъ бы агитаторъ п. Зоты п. Завѣрскій, що якъ говорятъ злѝ языки, замало дôставъ „rebuch“ ôтъ пана Зоты. — Сей панокъ есть бѣдный чоловѣкъ, окрôмъ хаты и огорода не мае нѣчого и отримуе ся коло своеи богатои жены, а затрудняе ся дворництвомъ а при выборахъ агитаторствомъ. — Хто сего Геркулеса въ агитаторствѣ собѣ позыскае, той при выборѣ выграе. Такъ и п. Завѣрскій бувъ за выборомъ Зоты, якъ говорятъ въ надѣи, що дôстане ôтшкодованье. По выборѣ, якъ чути, мавъ п. Завѣрскій, не получивши ôтповѣднои ласки, съ п. посломъ сильно посварити ся, ба навѣть пошарпати ся. — Хтось бы ся дивувавъ, ôтки приходитъ панъ Завѣрскій съ посломъ шарпати ся? Чому нѣ. Завѣрскій е на око панъ, съ всѣма панами въ Кôцманю тыкае собѣ, ба навѣть п. Таборѣ, Ортыньскому „Ты“ каже, а другимъ панамъ еще ласку робитъ, якъ ôтъ нихъ дастъ собѣ деколи вина заплатити. Бачите съ Завѣрскимъ то не съ Грицемъ справа.

Ôнъ заледви читати и писати знае, а цѣлый вже адвокатъ. Ôнъ людемъ рады дае, навѣть не потребуе и у письмо дивити ся, конець кôнцемъ ôнъ якъ якій чудотворець.

Жаль намъ але великій, що. О. Мартиновичь зъ Оршовець съ своими парохіянами не за рускимъ кандидатомъ але за п. Зотою голосувавъ и на право еще иннымъ людемъ говоривъ, абы и они на сего пана голосували. — Що то съ людьми не робитъ ся и не дѣесь. — Передъ 10. роками о. М. бувъ великій Русинъ, писавъ, горлавъ, що Русины маютъ историчне право на Буковинѣ, обстававъ за народомъ, а теперь иде съ волоскимъ паномъ. Чому то такъ? Бачите, давно бувъ рускій митрополитъ, Русины мали багато пріятелѣвъ, а теперъ треба противъ вѣтру ити. Давно о. М. бувъ худенькій и черезъ двѣ оцѣ дививъ ся, а теперъ переѣвъ ся колачиками що ажь пояса червоного добрати не може и въ кишени ажь поколѣна грошей мае и уже черезъ 4 оцѣ дивитъ ся, та на що ему клопоту, нащо за рускимъ кандидатомъ обставати. — Такихъ то мы Русины людей маемо.— И чи мы маемо тужити, загнути руки и нѣчого не робити! Храньь Боже! Працюймо далѣй, руска мати еще не умерла, мае досить сынôвъ щирыхъ, котрѝ ю не покинутъ, але для неи робити и горювати будутъ. — Не оглядаймо ся, чи нашь братъ Русинъ въ сурдутѣ, чи въ реверендѣ, чи въ сардацѣ, тôлько совокупляймо силы, ободряймо ся, працюймо, а добьемъ ся бодай хочь рускои гимназіѣ въ Кôцманю, тои академіѣ, рускои твердинѣ народнои, котрои мы всѣ буковинскѝ Русины бажаемъ.

ШКОЛЬНѝ СПРАВЫ.

Въ 12. Нр. «Буковины» подалисьте маленьку згадку за нашѝ кривды въ школахъ, згадалисьте особливо за школы народнѝ въ Садагурѣ и въ Кучуровѣ великôмъ. Хоть въ Садагурѣ вытисли жиды коренный рускій народъ зъ мѣста на передмѣстя, то все такôй е въ Садагурѣ майже таке саме число римско-католицкихъ Русинôвъ котрѝ неразъ помимо своихъ нѣмецкихъ назвъ якъ Stermann, Baumgarten, Gross, Kubischtal, Füssel, Person, и прч. по нѣмецки не умѣютъ говорити, ба навѣть не розумѣютъ, а дома лишь по русски говорятъ.

Вже се выстарчае, щобы набрати пересвѣдченье, що учитель въ школѣ Садагурскôй муситъ умѣти добре по руски, щобы мôгъ дѣти учити. Тая конечнôсть впадае тымъ бôльше въ очи, сли зважимо, що въ су-

сѣдуючихъ съ Садагурою громадахъ, якъ Рогôзна, Нова Зучка, Стара Зучка, Слобôдка, Задубрôвка и прч. жіе выключно рускій народъ, — а 4-клясова школа фактично не е тôлько мѣстцемъ образованя для дѣтей Садагурскихъ, но и для дѣтей зъ сусѣдныхъ громадъ.

Томужь то було и при заложеню школы въ Садагурѣ постановлено, щобы учитель при Садагурскôй школѣ бувъ квалификованый зъ руского языка и зъ нѣмецкого языка.

Але якъ въ Садагурѣ по руски учили, най примѣры покажутъ. Старшій учитель Ч. — хоть Русинъ зъ роду и добрый чоловѣкъ ледво знае по руски читати, а писати по руски ще нѣкого не научивъ; учитель М. котрый въ Садагурѣ вже четыре лѣтъ при школѣ учитъ, не вмѣе два слова правильно по руски сказати; ôнъ н. пр. казавъ: «принѣсъ вода» вмѣсто: «принеси воды;» «вона говоривъ» вмѣсто: «она говорила» и прч. Сей учитель 2 разы сѣдавъ до испыту зъ руского и оба разы перепавъ.

Тра сказати, що одно мѣстце учителя при Садагурскôй школѣ презентуе Садагурска жидôвска громада (кагалъ), бо дае 300 зол., рôчно на учителя. Отжежь кагалъ хотѣвъ М-а коньче презентувати. Старано ся другого жида дуже здôбного и зъ руского квалификованого учителя п. Ц-а на Садагуру презентувати, по дарма. Кагалъ постановивъ: М. мае бути учителемъ и конець.

Отжежь щобы се удало ся, иде ся наступуючими дорогами:

Инспекторъ шкôльный повѣтовый п. Стефановичь вноситъ въ радѣ шкôльнôй повѣтовôй, щобы поперти поданье учителя М-а, котре сей внѣсъ до министерiѣ просвѣты, щобы его сталымъ учителемъ при Садагурскôй школѣ зробити, не жадаючи ôтъ него знаня руского языка. Се внесенье принято.

Прійшла ся справа до краевои рады шкôльнои; и тутъ не мае рускій народъ анѣ одного свого щирого заступнука; отжежь стало ся, що краева рада шкôльна предложила прозьбу М-а до увзглядненя. Но министерія впростъ ôтпалила. Гадавъ бы Русинъ: «но, слава Богу, теперь дадутъ рускимъ дѣтямъ учителя, що буде знати до дѣтей говорити,» — но грубо бы ся помиливъ.

Садагурскій кагалъ подае прозьбу, щобы Садагурску школу перемѣнити на чисто нѣмецку. П. инспекторъ шкôльный повѣтовый поперае сю прозьбу. Приходитъ ся справа знова до краевои рады шкôльнои. Противъ дотычного внесеня, щобы школу Сад. перемѣнити на чисто нѣмецку, выступае краевый инспекторъ дая румунскихъ шкôлъ народныхъ въ Буковинѣ, но якъ проговоривъ членъ выдѣла краевого Садагурскій житель бар. Николай Мустаца въ користь заведеня въ Садагурѣ чисто нѣмецкои НАРОДНОИ школы, такъ всѣ противнѝ голосы утихли, — и постановлено, школу Садагурску перемѣнити на чисто нѣмецку. — А все то дѣяло ся для того, щобы М-а зробити сталымъ учителемъ. — Для добра одного чоловѣка знѣвечено добро тысячей людей, добро загалу! О пане бароне Николаю Мустацо! Чи не чуете вы угрызôвъ сумлѣня, що для красныхъ очей жидôвскихъ вы запродали добро краю, бо всежь вашимъ обовязкомъ було бôльше дбати о добро руского народа, якъ о добро жменѣ людей, котрѝ нѣ краю свого, нѣ бесѣды своеи не маютъ, бо прецѣнь мѣшанину: „die Korowe paset die trawe,“ „zapiznewen,“ „bilbes,“ „taky zaraz“ и пр. и проч., якою нашѝ жиды говорятъ, не можна уважати за бесѣду, а тымъ меньше за нѣмецку бесѣду.

Отжежь въ самôй рѣчи выписано вже въ „Czernowitzer Zeitung“ зъ 17. с. м. конкурсъ на мѣстце учителя при Садагурскôй школѣ, ôтъ котрого ся жадае лишь квалификацiѣ зъ нѣмецкого языка.

Vivat! най жіе рôвноправнôсть языкова и народна въ Австріи!!!

Яко додатокъ до повышшого належатъ ще зауважати, що въ повышше наведенôмъ Нрѣ. газеты урядовои розписано конкурсъ на учителя въ Чорнавцѣ, въ котрôмъ ся жадае ôтъ компетента квалификацiѣ зъ языка румунского, а въ Чорнавцѣ нема и одного нумеру, дебы говорено по волоски, а се ученье волоского языка въ школѣ е лишь забаганкою по. Турту-ряна и дѣдича бра. Петрина Петра; и се ученье доводитъ до того, що въ Чорнавцѣ нема и одного чоловѣка въ громадѣ, щобы знавъ по якому небудь читати и писати (sic!).

Зъ того всего видко, що школы такѝ народнѝ, якѝ рускій народъ теперь въ Буковинѣ мае, пожитку принести не можутъ. Для того нема звычайно въ громадѣ людей, щобы умѣли по руски добре читати и писати. И для чогожь выдае ся тôлько грошей на школы? И чомужь покликанѝ сферы не дбаютъ о добрѝ школы для руского народа, коли той народъ платитъ такъ ревно податокъ майна и крови, коли той народъ хоче ся розвивати — цивилизувати? Щожь роблятъ инспекторы шкôльнѝ повѣтовѝ? Декотрѝ зовсѣмъ нѣчого, а декотрѝ стараютъ ся лишь о то, щобы въ рускихъ громадахъ завести по школахъ волоскій языкъ. Щожь робитъ краевый инспекторъ для рускихъ народныхъ шкôлъ въ Буковинѣ? Народъ рускій муситъ самъ о добрѝ школы дбати и не допустити, щобы нашѝ школы волощено и нѣмчено, а якъ заходы въ дотычнихъ урядахъ не поможутъ, належитъ удати ся о помôчь громадными петиціями до сойму краевого.

В. К.

БУКОВИНСКѝ ОБЩЕСТВА РУСКѝ.

Такъ якъ уже за пôвтора мѣсяця кôнчитъ ся терминъ до збираня складокъ на „Рускій Дôмъ Народный“ въ Чернôвцяхъ, то просимо умильно всѣхъ п. т. Родимцѣвъ, котрымъ мы выслали списы жертвъ, щобы заняли ся збираньемъ хоть бы якъ малыхъ дат-

кôвъ на повышшу цѣль. Мелимо Васъ, почтенй братя, не дайте проминути даромъ сѣй найлучшôй для збираня жертвъ въ цѣлôмъ роцѣ хвили; нарôдъ нашъ жертволюбивый, треба тôлько понуки, а ôнъ не ôттягне ся ôтъ запомоги для дѣла, котре мае принести ему користь и славу. Хто дае на Народный Дôмъ, собѣ дае.

Чернôвцѣ, въ Серпни 1885.

Выдѣлъ „Народного Дому“ въ Чернôвцяхъ.

ДРОБНЙ ВѢСТИ.

(Его Велич. Цѣсарь) жертвовавъ зъ приватныхъ фондôвъ 2000 зол. жителямъ Буковины, утерпѣвшимъ ôтъ елементарныхъ шкодъ.

(Архикнязь Албрехтъ), котрый ôтъ дня 31. лат. юлія до 4 лат. серпня бувъ въ Буковинѣ на осмотрѣ войскъ, — жертвовавъ 300 зол. до роздѣленя межи убоге населенье буковинске, потерпѣвше ôтъ шкôдъ елементарныхъ.

(Рѣки на Буковинѣ вылили). Днѣстръ ушкодивъ мôстъ пôдъ Залѣщиками и перервавъ комуникацію. Такожь бувъ зôрваный поронъ въ Мосорôвцѣ, — черезъ якійсь часъ була перервана комуникація межи Чернôвцями а Сторожинцемъ и межи Залучемъ а Вижницею, де Черемошь залявъ часть мѣста. Рѣка Серетъ вздовжь свого бѣгу начавши ôтъ Жадовы и Бергомету то позрывала то ушкодила всѣ мосты, кромѣ моста въ Сторожинци. Въ поляхъ и селахъ великй шкоды. Въ Петрôвцяхъ на фольварку Бродовского утопило ся 30 штукъ худобы. Въ Чернôвцяхъ Прутъ дôйшовъ $4^1/_2$ метрôвъ надъ О, потôмъ вода зпала. Въ Серетѣ рѣка заляла всѣ огороды, завалила кôлька хатъ, два млыны. Такого выливу якъ сей, Серетяне не памятаютъ.

(Улиця завалила ся) въ Сучавѣ коло аптики Лишки.-Причиною катастрофы мало бути то, що пôдъ нею находитъ ся склепленье старыхъ пивниць, котре запало ся пôдъ тягаромъ переѣзджаючихъ поѣздôзъ и фѣръ съ товарами.

(Дôмъ пріюта для старцѣвъ и калѣкъ) буде ôткрытый въ Чернôвцяхъ. Буковинска каса ощадности дарила на то 60.000 зол., громада Чернôвцѣ дае на теперь на ту цѣль будынокъ и фондъ 57.771 зол.

(Въ двôрскихъ кругахъ). По донесеню газеты «Немчетъ» ходятъ слухи, що архикнязь Фердинандъ д' Есте, сынъ архикн. Кароля Людвика, мае заручити ся вскорѣ съ архикн. Маріею Валеріею.

(Австрійска монетарна система) мае бути змѣнена черезъ установленье меншои одиницѣ монетарнои.

(О. Иванъ Наумовичь), галицко-рускій писатель, греко-уніатскій священикъ, мае, по доносенямъ газетъ, — приняти православіе дня 14 (26.) августа с. р. въ софійскôй церквѣ кіево-печерскои лавры.

(Мойсей Монтефіоре), славный банкеръ англійскій, спокревненый съ Ротшильдами, великій еврейскій гуманисттъ и опѣкунъ евреѣвъ, — праздновавшій передъ 2 роками 100-ую рôчницю своеи жизни, умеръ 16 (28) юля въ Лондинѣ.

(Паперовй капелюхи) появили ся во Львовѣ. Суть они дуже дешевй и добрй на вогкôсть.

(Вставленье ока). Дръ Шильберъ,парижскій лѣкарь, вынявъ однôй пацієнтцѣ, молодôй дѣвчинѣ, бôльне око и вставивъ дѣвицѣ свѣжо выняте око крôлика. Операцію ту совершивъ 5 мая, а вже 26 мая начало око порушати ся въ своѣй новôй осадѣ. Операція удала ся.

(Ôтъ укушеня мухи) умеръ Мартинъ Шмидтъ, рѣзникъ и властитель дому въ Вѣдни, якь доноситъ газета „Wiener Allgemeine Zeitung.“ Передъ кôлькома днями Шмидтъ упѣкъ ся цигаромъ въ руку. Въ то саме розъятрене мѣстце укусила его муха, ôтъ того рука спухла — наступило запаленье и смерть 42 лѣтного мужа, оставившого жену и кôлькоро дѣтей.

(П. Викторъ Ортинскій) ц. к. староста въ Кôцмани, на власне желанье перенесеный до Кимполюнга.

(Совѣтникъ двора проф. Миклосичь), по случаю пенсіонованя получивъ въ узнаню довголѣтнои и знаменитои своеи дѣяльности ордеръ желѣзнои короны II клясы.

(П. Мечиславъ Захаръ), именованый ц. к. старостомъ для Кимполюнга.

(† Фердинандъ Гинзель) ц. к. судія повѣтовый въ Дорнѣ, выѣхавши на судову комисію до Дорны шарои умеръ нечаяно и лишивъ бездѣтну вдову.

(Застрѣливъ ся) въ касарни воякъ Климашь, изъ 41 полку пѣхоты. Причина самоубійства незнана.

(Дръ Николай Григорча), ц. к. комисарь правительства краевого, пôйшовъ въ ôтставку и получивъ при тôй случайности титулъ ц. к. старосты повѣтового.

(Зъѣздъ царѣвъ). Дня 7. лат. августа Е. В. Австрійскій Цѣсарь съ женою ôтвѣдавъ нѣмецкого цѣсаря Вильгильма, пробувавшого на купеляхъ въ Гастайнѣ. При дворскôмъ обѣдѣ у императора Вильгильма дня 8. с. м. нашь Монархъ бувъ убраный въ мундурѣ прускôмъ, а нѣмецкій въ мундурѣ австрійскôмъ. Въ чверть годины опôсля ôтвѣдавъ монархъ Вильгельмъ Цѣсаря Австрійского. — Ся встрѣча есть порукою дружескихъ ôтношень межи обома середноевропейскими державами.

(Съ царемъ російскимъ) мае нашъ Монархъ встрѣтити ся межи 26 а 30 серпня въ Кромерижи. Кардиналъ князь Фирстенбергъ ôтправивъ ся зъ Гаштайна до Кромерижа, щобы лично управляти приготовленями въ своѣмъ замку, въ котрôмъ маютъ замешкати оба монархи. Въ зъѣздѣ возьмутъ участіе также обѣ монархинѣ.

Стоячій въ Оломунцѣ гарнизономъ 93 полкъ пѣхоты получивъ приказъ, щобы ôтправивъ ся до Кромерижа. Подôбный приказъ дôстала капеля 100 полка. Императоръ Вильгельмъ въ тôмъ зъѣздѣ не може участвовати зъ причины слабого здоровя.

Передъ встрѣчою монархôвъ въ Кромерижѣ австрійскій министеръ внѣшнихъ дѣлъ гр. Кальноки ôтбуде конференцію съ Бисмаркомъ, въ Варзинѣ и россійскій министеръ Гирсъ зъѣде ся въ Берлинѣ съ кн. Бисмаркомъ.

(Цукоръ и пиво зъ кукурузы). Въ Судишовѣ (въ Галичинѣ) въ добрахъ графа Артура Потоцкого, начато фабриковати цукоръ и пиво зъ кукурузы. Хемики краевй и заграничнй, корй розберали не давно сей цукоръ, выражаютъ ся о сѣмъ фабрикатѣ похвально. До выробу сего цукру намѣряютъ спроваджовати кукурузу зъ Америки.

(Именованя). Президентомъ окружного суда въ Сучавѣ именованый Дръ Изидоръ Зота, совѣтникъ краевого суда въ Чернôвцяхъ.

Прокураторомъ въ Сучавѣ именованый Леонъ Гоянъ, совѣтникъ краевого суда Черновецкого; Субституттами прокуратора именованй черновецкй адъюнкта суд. Юлій Негрушъ для Черновець, а Михаилъ Григоровичь для Сучавы. —

Совѣтниками суда въ Сучавѣ именованй повѣтовй судіи: Николай Чеховскій изъ Кимполюнга, Емилій Мисколчи изъ Радовець, Адольфъ Гайлигъ изъ Серета и Генрикъ деля Ренондіеръ Кригсфельдъ, судія пов. сучавскій.

Секретарями сенату судового именованй: Максимиліанъ Хлебикъ субституттъ прокураторіи черновецкои для Черновець, Фридрихъ Гасенерль, адъюнктъ суда пов. сучавского для Сучавы и Дръ Бернардъ Барберъ для Черновець.

Адъюнктами судовыми именованй: Адюнктъ суд. Стефанъ Вольфъ изъ Серету именованый адъюнктомъ въ Чернôвцяхъ; Георгій Прункулъ и Теодоръ Стефанели адъюнкты пов. суда изъ Сучавы, именованй адъюнктами окружного суда въ Сучавѣ; Александеръ Артымовичь, адъюнктъ суда повѣтового изъ Станища, именованъ адъюнктомъ для Черновець, а Атаназій Придіе адъюнктъ пов. суда изъ Путилѣ, адъюнктомъ для Сучавы.

Дальше именованй адъюнктами для Сучавы слѣдуючй авскультанты: Емилій Изопеску, Дръ Игнацъ Салтеръ и Василій Кибичь.

Адъюнктами судôвъ повѣтовыхъ именованй авскультаты Алойзъ Тирманъ для Серета, Епаминондъ Воронка для Путилѣ и Іоанъ Кочинскій для Станища.

Начальникомъ урядôвъ помôчничихъ суда сучавского именованъ: Илія Цопа, управитель уряда табулярного изъ Сучавы.

(Конкурсы на мѣстця учителѣвъ:) Въ одноклясныхъ школахъ въ Юркôвци и Луцѣ съ платнею 4тои клясы, языкъ рускій и нѣмецкій и уздольненье до преподаваня религіи православнымъ. Терминъ поданя 4 тыждни ôтъ 5. августа с. р.

М. въ одноклясной шк. въ Мишоцѣ Драгомирнôй, съ платнею 4тои клясы. Языкъ румунскій и нѣмецкій; терминъ до 20 лат. Августа с. р. до пов. рады школьной въ Сучавѣ. Требуе ся уздольненя до преподаваня религіи православнымъ.

(Конкурсъ на М. професора природознаня, математики и физики) въ черновецкôй школѣ реальнôй. Терминъ поданя до 3. Септембра.

(Союзъ стражи огневои въ Сучавѣ) розвязало краеве правительство.

(Дръ Губертъ Виглицкій), учитель черновецкои школы промысловои, именованый секретаремъ черновецкои палаты горговельно-промысловои.

(Конкурсы на 4 мѣстця повѣтовыхъ судіѣвъ) въ Серетѣ, Дорнѣ, Кимполюнгу и Радôвцяхъ. Подавати належитъ о перве мѣстце до президіи краевого суда въ Чернôвцяхъ, о прочй три мѣстця до президіи окружного суда въ Сучавѣ. Терминъ до 28. лат. августа с. р.

(Максимъ Андроникъ) асистентъ лѣсничій-именованый инспекційнымъ адъюнктомъ лѣсничимъ.

(Въ Виковѣ нижнôмъ) ôтворена стація телеграфично-почтова съ ограниченою дневною службою.

(Холера) въ Ишпаніи взмагае ся: дня 4. с. м. занедужало на ню 4379 особъ а умерло 1621. Зъ Марсиліи телеграфуютъ дня 6. с. м., що ôть 4 с. м. до 5 с. м. умерло въ Марсиліи 35 особъ на ту болѣзнь. Дня 10. с. м. телеграфуютъ зъ Марсиліи, що въ послѣдныхъ 24 годинахъ умерло тамъ 39 особъ на холеру.

(Печатня Г. Чоппа), котра на пôдставѣ промысловои новелѣ зôстала була замкнена, начала наново роботу.

(Ново ôткрыте свойство кавы). Дръ Оплеръ старшій штабовый лѣкарь въ Штрасбурзѣ, ôткрывъ, що кава есть знаменитымъ средствомъ противъ розкладу и гнилизны, прото придатнымъ до обвязованя зраненыхъ мѣстць людского тѣла. То антисептичне свойство посѣдае кава для того, понеже появляе ся въ формѣ рослинного угля, у котрого есть та власнôсть, якъ и въ загалѣ у ароматичныхъ продуктôвъ, повстаючихъ при паленю. Примѣненье кавы до обвязованя ранъ есть просте. Мѣлко змелену каву сыпле ся на рану, не бôльше якъ на 3 милиметры грубости и обвязуе ся рана. Въ наслѣдокъ того творитъ ся тверда кора на ранѣ, котра рану обезпечуе ôтъ вліяній внѣшныхъ.

(Дума державна), по донесенямъ вѣденьскихъ газетъ, буде около 20. вересня скликана на четыретыждневу сесію, котру выповнятъ выборы президіѣ, бюръ и комисій и вѣроятно адресни̂ дебаты. — Потôмъ ôтбудутъ ся засѣданя вспôльныхъ делегацій, а на сесіи краевыхъ соймôвъ позôстанутъ листопадъ и студень. — Слѣдуючи̂ засѣданя думы державнои ôтбудутъ ся навѣрно доперва по новôмъ роцѣ.

(По поводу появленя холеры въ Марсиліи), министерство внутренныхъ дѣлъ переслало до всѣхъ краевыхъ правительствъ рескриптъ, въ которôмъ поручае имъ, щобы ввести въ житье средства осторожности, зарядженѝ въ минувшôмъ роцѣ зъ причины появленя холеры въ Франціи.

Зъ взгляду на обстоятельство, що находячйся въ Марселіи купцѣ и робôтники зъ Австріи вѣроятно лишутъ мѣсто и повернутъ до ôтчины, поручае министерство специяльне надзорованье подорожныхъ зъ Ишпаніѣ и полудневои Франціѣ. Длятого обовязанѝ суть властителѣ готелѣвъ и гостинниць о прибутю такихъ подорожныхъ сейчасъ повѣдомити мѣстцеву полицію, щобы могла сконстатовати черезъ свого лѣкаря станъ здоровя прибувшого и обсервовати его черезъ кôлька дней. Въ случаю, если бы оказали ся незвычайни̂ симптомы слабости, належитъ зарядити безпроволочне изолованье и другѝ приписанѝ средства осторожности.

Кромѣ того пригадуе поновно министерство свое роспорядженье о асанизаціи мѣстъ и о усуненю санитарныхъ недостаткôвъ.

(Шкôльнѝ вѣсти). Министеріяльне розпорядженье о юридичныхъ державныхъ испытахъ зноситъ гдекоторѝ дотеперѣшнѝ улегченя въ цѣли положеня тамы великому наплывови молодежи до юридичныхъ студій. Новѝ постановленя суть слѣдуючѝ:

§. 1. Терминъ повтореня историко-юридичного испыта означено безъ рôжницѣ на одинъ рôкъ. Длятого кандидатъ, который перепавъ при испытѣ въ липневôмъ и жовтневôмъ терминѣ, не може бути припущеный до нового испыта скорѣйше, ажь доперва въ найближшôмъ липневôмъ терминѣ. Одночасно належитъ кандидатови означити тѝ предметы, которыхъ мае слухати въ слѣдуючôмъ роцѣ по неудалôмъ испытѣ. Разумѣе ся, що по повторнôмъ зложеню испыта, кандидатъ муситъ бути на университетѣ еще два роки.

§. 2, Кандидаты, которѝ не зложили историко-юридичного испыта, не могутъ бути записаными пôдъ нiякимъ условіемъ на третій рôкъ студій.

§. 3. Историко-юридичнѝ испыты маютъ ôтбувати ся исключно въ липневôмъ въ жовтневôмъ терминѣ.

§. 4. Слушателѣвъ юридичного факультета, начинаючихъ историко-юридичнѝ студіи вь лѣтнôмъ семестрѣ, належитъ такъ що до припущеня ихъ до испытôвъ, якь и що до выдачи имъ абсолюторіѣ, такъ трактовати, якъ коли бы вступили до университета о пôвъ року пôзнѣйше въ зимовôмъ семестрѣ.

§. 5. До юридичного испыта належитъ припускати кандидатôвъ доперва по окôнченю четырелѣтія и по одержаню аблолюторіѣ.

§. 6. Екзаминяційна комисія для историко-юридичного испыта мае складати ся звычайно, кромѣ предсѣдателя, еще зъ трехъ екзаминаційныхъ комисарѣвъ, зъ которыхъ кождый мае испытовати зъ одного предмета. Предсѣдатель, хотя бы самъ не бувъ екзаминаторомъ, мае право задавати вопросы зъ всѣхъ предметôвъ.

§. 7. Роспорядженье то начинае обовязувати въ шкôльнôмъ роцѣ 1885/6. Одночасно перестаютъ обовязувати всѣ давнѣйшѝ приписы суперечнѝ съ симъ роспорядженьемъ. Въ жовтневôмъ терминѣ текучого року историко-юридичнѝ испыты ôтбудутъ ся еще пôсля давныхъ приписôвъ.

(Сумный образъ) житя буковиньского люду подае намъ слѣдуючій фактъ: Чотыри роки тому назадъ занедужала въ Кôцмани на Буковинѣ замужна селянка Іосифа Олѣйничка на пропасницю. Порадившися знахорки, пôшла она до своѣй сусѣдки Настѣ Пигулячки, котра якъ-разъ плекала новонарождене дитя, съ прошеньемъ, щобы дала ѣй «порцію» молока зъ своеи груди, що пôсля повѣря темного люду мае бути найлѣпшимъ лѣкомъ. Пигулячка дала ѣй радо сеи жизнедайнои поживы. По якôмсь часѣ однакожь Пигулячка запримѣтила, що тратитъ кормъ такъ дуже, що змушена була плекати дитину зъ «фляшки». Падкала ся бѣдна, що се може таке бути, ажь добрѝ кумоньки розъяснили ѣй розумъ, доказуючи, що ничо инше, якъ лишь Олѣйничка мусѣла ѣй ôтобрати кормъ тогды, коли занедужала на пропасницю та выссала у неи «порцію» молока зъ груди. На то вже — казали они — нема иншои рады, якъ лишь Пигулячка муситъ ôтъ Олѣйнички назадъ кормъ «ôтоссати». — Такъ м[illegible] кôлька лѣтъ. Ажь сеи весны давъ Богъ Олѣйн[illegible] тину, котру она таки власною грудею плекал[illegible] прійшла до неи Пигулячка и жадала ôтъ неи [illegible]бы она позволила ѣй ôтоссати кормъ, а коли [illegible]ничка не хотѣла того допустити, то Пигулячка запôзвала еи до вôйта. Кôцманецкій вôйтъ выдавъ такій засудъ, що Пигулячка муситъ таки «ôтоссати» Олѣйничку. Не було рады и Олѣйничка таки заразъ въ присутности свѣтлои головы громадскои притула Пигулячку до груди и позволила ѣй сповнити вырокъ вôйта. Судъ вôйта и выконаный вырокъ не помôгъ однакожь нѣчого и Пигулячка не ôтзыскала корму. Добрѝ сусѣдки и кумоньки поучили теперь Пигулячку, що она за мало «ôтоссала» и що треба ще разъ повторити операцію. Олѣйничка не хотѣла однакожь вже нѣякъ на то згодити ся. Взято ся отже на способы. Коли Олѣйничка переходила коло хаты Пигулячки, Пигулякъ схопивъ еи и заволѣкъ до хаты. Тутъ положили еи на лаву и гей-же ссати кормъ лишь вже на бôльшѝ розмѣры, бо коли Пигулячка вже змучила ся, то заступавъ еи чоловѣкъ, а коли его губы зболѣли, то заступала его знову сестра Пигулячки. Всѣ трое отже такъ довго запивали ся людскимъ молокомъ, доки нещаслива жертва темноты

и забобону не зôмлѣла зъ болю и обезсиленя. Въ наслѣдокъ такои операціѣ Олѣйничка розболѣла ся и лежала двѣ недѣлѣ смертельно хора. Поздоровѣвши запôзвала ненасыченыхъ смакунôвъ людского молока до суду и справа розбирае ся теперь въ черновецкôмъ краевôмъ судѣ карнôмъ.

ДЛЯ НАУКИ И ЗАБАВЫ.

Учѣте ся, братя милî, думайте, читайте!

II.

Щирî и розумнî пріятелѣ, котрî насъ не тôлько всего научити, но и забавити можуть, то добрî книжки. Они продовжають науку матери, батька, рôдныхъ и школы, научать насъ бôльше и легше якъ власный досвѣдъ. Тому братя, купуйте добрî книжки, учѣте ся, думайте, читайте! «Та коли нема у мене тôлько гроша, щобы на рôкъ одну книжку купити,» скаже не одинъ изъ васъ. Но и на то есть рада; если десять зъ васъ дадуть що мѣсяця по два крейцары, то за нихъ дôстанете 12 книжочокъ изъ товариства «Просвѣта и общ. им. Качковского», панъ-отець предплатить нашу газетку, а п. учитель «библіотеку для молодежи», то буде для всѣхъ васъ на всѣ недѣлѣ и свята досыть науки и забавы. «Га, скажете, коли мы старшî не умѣемо читати.» Если уже не знайде ся межи вами нѣодинъ письменный, не буде нѣ одного школяря, що умѣе добре читати, то попросѣть тôлько п. учитель, а ôнъ буде вамъ читати въ школѣ, або, що еще лѣпше, може кождого старшого зимными вечерами за одинъ або два [illegible]сяцѣ легко научити читати. Если у васъ, братя се[illegible]сть тôлько добра воля, то совѣстный п. учи[illegible] не ôткаже ся ôтъ сего труду; а побачите, [illegible]брого и пріятного будете мати недѣлями и [illegible]оро прозритъ ваше око и пôзнасть штуку [illegible]дите отже, якъ мало труду и выдаткôвъ треба, [illegible]бы мати въ книжцѣ пріятеля. За рôкъ пôйдутъ за вашимъ прикладомъ и другî, дадуть такожь по 2 кр. на мѣсяць, а за нихъ зможете купити другî новî книжки и газеты, будете що недѣлѣ и свята сходитись замѣсть въ шиньку въ школѣ, не протратите гроша, научитесь много пожиточного для васъ и дѣтей вашихъ и забавитесь въ читальни певно лѣпше, здоровѣйше и дешевше, якъ при смердячôй люрѣ въ корчмѣ. Такî читальнѣ суть во всѣхъ майже мѣстахъ и селахъ чужихъ краѣвъ, есть ихъ дуже много въ Галичинѣ, есть ихъ такожь скôлька уже и у насъ на Буковинѣ. Часъ бы уже, щобы они повстали въ кождôмъ селѣ, не треба на то, якъ самî видите, много грошей и труду, а велику изъ нихъ користь для цѣлои громады, бо наука веде до щастя, и лише черезъ читальню не забудутъ люди того, чого въ школѣ научились, наберутъ изъ книжокъ еще бôльше розуму, не дадутъ ся нѣкому туманити та дурити.

Звертаемо ся до васъ, панове учителѣ! Найновѣйше роспорядженье шкôльныхъ властей обовязуе всѣхъ здôбныхъ до науки дѣтей, щобы посѣщали школу; небавомъ мае наступити такожь примусъ, що молодѣжь окôнчивша школу мае посѣщати курсы продовжаючои науки. Есть то найлѣпша случайнôсть замиловати дѣтей до читаня и по за школою, до дальшого образованя. Народна школа не годна при такôмъ устройствѣ, въ якôмъ она у насъ теперь находить ся, дати достаточнои для житя науки, тому отворюйте читальнѣ, плекайте ихъ, а кромѣ добра, яке вчините тымъ громадѣ и краеви, буде и для васъ хосенъ, бо вашъ тяжкій трудъ шкôльный не пропаде марне; якъ то до теперь дѣялось, що рѣдко де подыбати въ громадѣ несьменного чоловѣка, бо окôнчивши школу, а не читаючи нѣколи нѣчого, мусѣвъ все забути; дальше выховаете и удержете черезъ читальнѣ розумныхъ родичѣвъ, що будуть щирыми пріятелями, а не завзятыми ворогами науки, отже и школы.

Еще скажемо одно слово о тыхъ, що боятъ ся взятись до отвореня читальнѣ. Сего праведного дѣла, котрого навѣть найвышша шкôльна власть т. е. минимининистерія роспоряженьемъ зъ 15. Грудня 1871 року посередно черезъ библіотеки шкôльнî желае, може тôлько ворôгъ народа, слуга и рабъ ворожихъ нашому народу людей, декотрыхъ посѣдателѣвъ гуральнѣвъ, шинькарѣвъ и другихъ пявокъ, котрî зъ пяного та темного мужика кровь пити хотятъ.

На конець взываемо всѣхъ честныхъ народолюбцѣвъ еще разъ до важного и пекучого дѣла т. е. до отворюваня читальнѣвъ. Подивѣтъ ся скôлько добра принесли читальнѣ селамъ, де они суть, поспытайте, чи хоть волосъ упавъ зъ головы тымъ, що ихъ заложили! Еще разъ молимо васъ: «Учѣте ся, братя милî, думайте, читайте!

НОВÎ КНИЖКИ.

«Библіотеки для Молодежи» выйшла уже 7. книжочка и мѣстить въ собѣ: стихи: «Женцѣ» (Юрія Федьковича), «Старь, вовкъ и песъ» (Данила Млаки) и «Пѣснь пасѣчника»; дальше прозою: «Богъ не оставляе своихъ,» «Мурашка-лѣкарь,» «Пчолы,» «Гуцулъ-керманичь,» 2 забавы для дѣтей и 12 загадокъ. Цѣна 10 кр. — на рокъ за 12 книжочокъ съ пересылкою 1 зол.; новî предплатителѣ одержатъ всѣ дотеперь выйшовшî книжочки.

Въ порядно̂мъ домѣ

руского учителя въ Чернôвцяхъ найдутъ помѣщенье дѣти рускихъ родичѣвъ въ слѣдуючôмъ шкôльнôмъ роцѣ пôдъ совѣстнымъ надзоромъ и съ потрѣбною помочію въ науцѣ. Ближшî вѣдомости удѣляе Редакція „Буковины“.

Выдае и за редакцію отвѣчае: Осипъ Ю. Гординскій-Федьковичь. Зъ печатнѣ Г. Чоппа.